Год. I | София, сѫбота, 28 май 1927 год. | Броя 1 левъ | Брой 187

Македония

„МАКЕДОНИЯ"
вестникъ за политика, културенъ животъ и информация, излиза всѣки день, освенъ празднични дни.

АБОНАМЕНТЪ:
България: за година 300 л., година 150; 3 мес. 80 лева.
Странство: година 600 л., год. 400 лв.; 3 мес. 200 лв. Америка за год. 6 долари, год. 3 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:
На вн. ст. . . . . 2-40 лв.
Малки обявления на дума 50 ст.
Въ хрониката на редъ . 8 лв.
Годишни и вѣнчални . 40 лв.

Телефонъ № 2891.

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Редакцията и администрацията пл. „Славейковъ" № 1.

Директоръ: Г. Кулишевъ

Борисъ Драговъ

(въ четнишка уннформа)

Убитъ на 26 май 1917 година. Утре въ черквата „Света София", следъ черковния отпускъ, ще се отслужи паннхида за голѣмия македонски родолюбецъ.

Никола Милевъ

„ЕТО ЧОВѢКЪ“

Споменъ за Борисъ Дранговъ

(Написанъ презъ 1924 година и останалъ по една случайность непубликуванъ)

Къмъ края на априлъ 1916 г. бѣ пристигналъ въ София кореспондентътъ на голѣмата американска телеграфна агенция Асосайтедъ Пресъ, Георгъ Шрайнеръ — той бѣше обиколилъ турския фронтъ въ Сирия и Месопотамия и идеше да се запознае съ положението на македонския фронтъ. Шрайнеръ бѣ самъ артилерийски офицеръ и се бѣ сражавалъ въ Трансваалъ. Той знаеше що е война и що е воененъ човѣкъ. Като кореспондентъ, той бѣ пѫтувалъ много по свѣта, бѣ срещалъ много хора и неговото наблюдение бѣ изострено. Той бѣ видѣлъ и другаде военни действия и военни водачи: следилъ бѣ нѣколко революции въ Мексико и въ други американски републики. А неговтта култура бѣ широка.

Презъ единъ хубавъ пролѣтенъ день ние тръгнахме съ Шрайнеръ за Кюстендилъ, отъ кѫдето главната квартира щѣше да го улесни да посети фронта на Бѣласица. Представихме се на началника на полската канцелария, полковникъ Сапунаровъ. Разговорътъ се водѣше, естествено, върху войната и Шрайнеръ разглеждаше съ любопитство една карта на Балканския полуостровъ, окачена на стената. Въ това време въ стаята влезе единъ офицеръ, когото азъ на пръвъ п о г л е д ъ не можахъ д а п о з н а я. Той бѣше подполковникъ Б о р и с ъ Дранговъ. Стегнатъ, високъ, сухъ, съ изпечено лице и съ очи, отъ които изкачаха искри, тъй изглеждаше като човѣкъ отъ другъ свѣтъ, далеченъ, недостѫпенъ, — свѣтъ на възторжено напрежение и на героиченъ идеализъмъ. Дранговъ говори малко, бързо и отсечено, и напусна кабинета на полковникъ Сапунарова. Ние съ Шрайнеръ останахме до като се н а р е д и заминаването ни. „Кой е този о ф и ц е р ъ?“, ме запита американскиятъ журналистъ, на когото очевидно Дранговъ бѣ направилъ силно впечатление съ цѣлия си мѫжественъ видъ. Азъ му казахъ съ нѣколко думи, кой бѣше Дранговъ. „Das ist ein Mann, („това е човѣкъ“, „ето човѣкъ“) отговори Шрайнеръ съ тонъ, въ който имаше и симпатия и възторгъ, възбудени отъ голѣмия войникъ, които случая бѣ изправилъ нѣколко минути предъ него.

Тая сцена азъ я виждамъ често и думитѣ на тоя чужденецъ, който бѣ много видѣлъ въ живота си, още ми звучатъ въ ушитѣ. Какъ да не ги чувамъ, когато тѣ ме изпълниха съ гордость? Защото и азъ, като всички ония, които познаватъ ентусиаста Дранговъ, съмъ ценилъ у него човѣка, бореца и водача. Много пѫти отъ тогава, особено отъ фаталния день, въ който синътъ на Македония падна като дѫбъ изтръгнатъ отъ буря, азъ съмъ разказвалъ тоя споменъ. Защото той е безкористно свидетелство за мѫжественитѣ качества на Дрангова.

На другия день следъ срещата въ Кюстендилъ, ние бѣхме подъ склоноветѣ на Бѣласица, отдето бѣ дошелъ Дранговъ. На пѫтя между Левуново и Петричъ ние видѣхме една група войници, около една чешма. Това бѣше чешмата — паметникъ, построена отъ самитѣ тия войници — войницитѣ на Дрангова — като паметникъ за своитѣ загинали другари. Ако Дранговъ бѣше поискалъ отъ тѣхъ да построятъ пирамида, тѣ и пирамида биха построили. Защото имаха в ѣ р а въ своя началникъ, следваха го като другарь и братъ и бѣха готови да изпълнятъ всѣка негова заповѣдь, като повеление на любовьта и на дълга. Защото всички негови действия се вдъхновяваха отъ любовь къмъ тия, които отечеството бѣ повѣрило въ рѫцетѣ му и отъ възвишено чувство на дългъ къмъ това отечество. Кой не е слушалъ, какъ Дранговъ е гледалъ войницитѣ си и какъ тѣ гледаха на него? „Има Дранговъ — има хлѣбъ; нѣма Дранговъ — нѣма хлѣбъ“.

Тоя войнишки афоризъмъ, твърде популяренъ по повицинтѣ на Бѣласица, изразява съ поразителна, груба ясность грижитѣ на водача къмъ тия, които води и силата на любовьта, която извършва чудеса. Защото не бѣше малко чудо, въ ония времена на лишения и гладъ, да се изхранватъ толкова хиляди гърла и отъ една разнородна маса да се създаде едно здраво тѣло съ възторжена душа. Дранговъ извърши това.

(Продължава на 4-а страница)

„ЕТО ЧОВѢКЪ“

(Продължение отъ 1-а страница)

* * *

Човѣкъ, борецъ и водачъ — това бѣше Борисъ Дранговъ. Както казва нашия народъ, той бѣше човѣкъ съ звезда. И затова поразяваше и увличаше всички чисти души. Него и децата го разбираха.

Септемврий 1915 год. Прокуденитѣ синове на Македония сѫ повикани на обучение. Всички чувствуватъ настѫпването на решителни дни — тѣ наближаватъ. Образътъ на поробената родина, която трѣбва да бѫде свободна, възпламенява погледа на скромнитѣ занаятчии и работници, преобразени въ войници. Македонскитѣ полкове заминаватъ за Македония. На лагера излизатъ да ги изпращатъ близки и познати, мѫже, жени, деца. Дранговъ д ъ р ж и р е ч ь. Стойката му, ж е с т о в е т ѣ му, гласътъ му приковаватъ всички погледи. Едно вълна отъ благородни пориви раздвижва войници и изпращачи: всички разбиратъ неговото слово. Дранговъ се възпламенява все повече, подига се, готовъ съ единъ замахъ да строши веригитѣ на робството, въ които родината е окована и да срази врага, — подобно на герой отъ легендарнитѣ времена. И вечерь, когато изпращачитѣ се прибиратъ, децата говорятъ за „офицерино“ съ възхищение, както за една чута хубава приказка или за видена хубава картина, а бащитѣ и майкитѣ, притискайки скърбьта за изпратенитѣ, които може би никога не ще се върнатъ, виждатъ Македония свободна и сияюща.

* * *

„Виждамъ по вълнитѣ на безкрайното време силуета на смѣлъ единъ духъ. Върви той съ втораченъ погледъ къмъ грядущето; въ дѣсница смѣло държи мечъ и пѫть чертае съ него презъ мрака на нощьта, а въ лѣвица носи факела на просвѣтата. Ликътъ му изразява всепобедна вѣра, а стѫпкитѣ му бродятъ къмъ зората на деня“.

Така рисува Дрангова покойниятъ Т. И. Бъчваровъ въ малката но забележителна книга *Полковникъ Борисъ Дранговъ*, която е посветилъ на забележителния мѫжъ. Цѣлъ изтъканъ отъ вѣра и дѣло, Дранговъ буди вѣра и тласка къмъ дѣла. Такъвъ е той презъ 1903 г., когато преминава границата и съ 120 души се сражава съ турцитѣ; такъвъ е и като възпитатель въ Военното училище, въ школата, въ казармата. Такъвъ е и на фронта, срещу смъртьта, която го дебне всѣки часъ. Неговитѣ ученици отъ школата за запасни офицери въ Княжево наричатъ лекциитѣ му „вдъхновени проповѣди на единъ талантливъ воененъ ораторъ“. Ораторитѣ, обаче, които търсятъ ефектъ въ речьта си, не бива да се сравняватъ съ тоя вдъхновенъ пророкъ. „Азъ ви говоря едно и сѫщо, е казвалъ той на своитѣ слушатели при почването и свършването на лекциитѣ си, защото дѣлото ни е винаги едно и сѫщо.“ И за това, който не е билъ вдъхновенъ като него отъ това дѣло, като се е опитвалъ да подражава на неговото слово, е изглеждалъ малъкъ и смѣшенъ.

Особено силни следи остави учителството на Дрангова въ Скопие, кѫдето бѣ открита презъ войната особена школа за подготвяне на запасни офицери. Въ града, кѫдето младенческата му душа бѣ познала първитѣ пориви на идеализъмъ (Дранговъ е роденъ въ Скопие на 3 мартъ 1872 г.) той стана самъ живъ източникъ на ентусиазъмъ и идеализъмъ. „Щомъ веднажъ разберете, е говорилъ той на своитѣ ученици, че вие сте по-страшни отъ смъртьта, и че въ самата смъртъ нѣма нищо страшно, вие ще познаете тогава, колко е жалъкъ нашия врагъ и колко е сладко да се мре за България“. И понеже учението му бѣше просто и ясно, когато е говорилъ, „войнишкитѣ сърдца биеха силно, душата се повдигаше високо, високо и бѣше готова да пламне отъ неудържима вѫтрешна сила. Той бѣше светецъ за насъ, той бѣше висше въплощение на всѣка правда“.

* * *

Тоя светецъ умрѣ като герой и мѫченикъ. На завоя на Черна, смъртьта, която той презираше, отне живота му. Той можеше да не се срещне съ нея. Блестящъ генералъ-щабенъ офицеръ, той можеше да бѫде на заветъ. Предъ единъ неговъ съгражданинъ и приятель, който е изказвалъ очудването си, че главното командуване не използува дарбитѣ на изпъкналитѣ офицери, а ги праща на най-предна линия, Борисъ Дранговъ казалъ просто и искренно: „именно изпъкналитѣ личности трѣбва да отидатъ да умратъ, за да дадатъ примѣръ на другитѣ“.

Той умрѣ и примѣрътъ му остана въ душата на борцитѣ и въ историята на народа ни. Скопие пожела да прибере тленнитѣ останки на тоя възвишенъ духъ. Дранговъ почива въ двора на една отъ черквитѣ на родния си градъ. На Илиндень 1918 г., когато Скопие празднува петнадесетгодишнината на илинденското възстание, — подвига и гордостьта на борческитѣ македонски българи, — хиляди глави се наведоха предъ неговия кръстъ и цвѣтя покриха гроба му. Сега това не може да става. Но дори похитителя на македонската свобода почита храбростьта на юнака и самопожертвуването на човѣка. Драгновъ почива несмутенъ подъ родното небе. Шепотътъ на Вардара и вѣтърътъ на Шаръ носятъ надалеко неговата пѣсень:

„Македонио, ако те забрава,
Езикътъ ми да онѣмѣй!“

Панихида

По случай 10 години отъ смъртьта на скжпия ни съпругъ и баща

Полковникъ Борисъ Дранговъ

ще се отслужи панихида на 29 т. м. следъ Божествената литургия въ черквата Св. София. Канятъ се всички роднини, приятели и почитатели.

Отъ Семейството

Македонски Националенъ Комитетъ

По случай 10 годишнината отъ геройската смъртъ на полковникъ

БОРИСЪ ДРАНГОВЪ

на 29. май т. г. — недѣля следъ божествената литургия въ черквата Св. София ще се отслужи

Панихида

на която се кани да присжтствува цѣлата македонска емиграция.

Борисъ Дранговъ е единъ отъ рѣдкитѣ вѣрни и предани синове на Македония: на 1903 г. той съ 120 юнаци води сражение при пл. „Плавица" надъ Кратово; презъ свѣтовната война храбро до самозабрава отстоява правата на Родната земя; раненъ тежко въ едно отъ сраженията като полкови командиръ **Борисъ Дранговъ** бѣ пренесенъ въ родния си градъ Скопие, дето и почина.

Миръ на неговия свещенъ прахъ, слава на неговото свѣтло име!

София, 28 май 1927 год.

Отъ Македонския националенъ комитетъ